

Afdeling Beleidsontwikkeling
Koning Albert II-laan 35 bus 30
1030 BRUSSEL
T 02 553 32 43
F 02 553 31 40
beleidsontwikkeling@wvg.vlaanderen.be
www.departementwvg.be

Besluitenverslag werkgroep (Jouw Informele Mentor)

////////////////////////////////////
Datum: 2 december 2019
Auteur: Sofie Van den Bussche
Werkgroep: JIM

Inhoudelijk:

Stefan Cuppen: relatie-en gezinstherapeut. Was er van bij de start van JIM.
Wilma Van den Wijngaard: = informele mentor
Geert Jan Stams, hoogleraar Universiteit Amsterdam

Vraag aan de groep: welke vraag willen jullie deze middag beantwoord krijgen?

- Hoe begin je eraan om een JIM te zoeken samen met de cliënt? Welke methodieken worden er gebruikt?
- Hoe wordt de samenwerking met JIM bepaald, vastgelegd?
- Wat is de verhouding tussen JIM-ouders-jongere? (cf. getuigenis Cachet: vader vond het een beetje bedreigend)
- Wanneer stopt het? Dit stopt in principe niet op 18jaar? Hoe lang? Hoe gaat het met de jongere als hij zijn 'JIM' verliest? Wat is een stuk de kwetsbaarheid van JIM?
- Formaliseren van een mentorschap? In welke zin is dit nog belangrijk als de jongere al zijn netwerk heeft?
- Geheimhoudingsplicht/formeel karakter van vertrouwenspersoon: is dit ook bij JIM? Wat zijn de plichten van een JIM?
- Hoe verloopt dit wanneer een jongere in een residentiële setting verblijft? En hoe verlopen dan de contacten met de ouders?
- Hoe dicht komt het project bij de jongere? Is dit vanuit de hulpverlening? Of rechtstreeks naar de jongere? Binnen welke context situeert JIM zich?

Eerst nog een andere vraag: moment in je leven wanneer het moeilijk was? Was er dan iemand om je te helpen wanneer je vast liep? Wie was deze persoon dan?

- Het zou kunnen dat je er meerdere hebt
- Psychologische hulp (nood aan externe kijk)
- Binnen eigen ruim netwerk (veel bronnen binnen netwerk)

Als je een persoon kiest: is dan **wie** of **wat** belangrijker?

- Belangrijkste om niet veroordeeld te worden
- Hangt af van de gevoeligheid van de vraag
- Als je hulp vraagt, heb je vaak het gevoel dat je er iets voor moet teruggeven
- Soms is het ook gewoon voldoende om gewoon even te kunnen zeggen dat het niet goed gaat, zonder meer
- Uiteindelijk gaat het er vooral om wie je gaat vragen. Je vraagt niet aan om het even wie om even met je mee te denken.
- Bij hulpverleners gaat het wel om WAT? Waarom ben je hier? Wat is er aan de hand?

Bij JIM: eerst een wie-vraag stellen? Wie kan er met je meedenken? Dan krijg je een heel ander antwoord. Als je de WAT vraag stelt krijg je soms een tsunami van verhalen over je heen.

De WIE-vraag komt dus voor de WAT-vraag.

Verhaal van Wilma:

Wilma komt uit gewoon gezin, 38 jaar getrouwd, 2 volwassen kinderen.

Nieuw gezin in de buurt komen wonen. Middelste dochter van het gezin vraagt uiteindelijk aan Wilma om JIM te worden. Wilma heeft toegezegd om 3 maanden te proberen. Elke woensdagavond kwam ze eten bij Wilma, de ene keer zegt ze niets, de andere keer zijn er lange gesprekken.

Ze is begonnen toen het meisje 12 jaar was, nu bijna 16 jaar. Wilma noemt het een win-win situatie. Je haalt ze zoveel uit, je leert van het meisje, van de hulpverlener, van de moeder,...

Ze weet dat ze altijd welkom is, ze mag zijn wie ze wil, nooit veroordelend.

Eerst werd ze aangekeken in de buurt omdat ze met 'dat gezin' omging, tot ze zei dat ze JIM was voor het meisje. Dan opeens was ze 'fantastische' buurvrouw.

De context van JIM is hulpverlening, de zoektocht naar de wie-vraag behoort tot het hulpverleningstraject, het is een interventie op zich. Daarover wordt 2,5 dag training aangeboden, om dit op effectieve wijze te integreren in een hulpverleningstraject.

JIM krijgt nog steeds ondersteuning van een hulpverlener, ze kan daar altijd op terugvallen om opnieuw even mee te denken.

Het is een andere vorm van samenwerken. Hulpverleningstraject is meestal binnen een diade (jongere/gezin en hulpverlener). Dit wordt uitgebouwd tot een triade, ze gaan op zoek naar wie er op de derde plek komt te staan. Het duurt soms wel 3 maanden om een JIM te vinden. Hulpverlening moet on hold tot er een JIM gevonden is. Hulpverlener heeft kennis over specifieke problemen (vakgebonden), JIM heeft kennis over de specifieke situatie (bv: oom heeft zicht op gezinscontext).

Wat als het gezin niet akkoord gaat met de JIM? En de jonger dit wel wil?

Kan je veranderen van positie van hulpverlener naar JIM? In Nederland mag je als hulpverlener 2 jaar geen contact meer hebben met jongere als hij voorziening verlaten heeft.

JIM doet het met het hart, hulpverlener doet het voor het geld (uiteindelijk ook wel met het hart), maar het is toch een duidelijk verschil.

Wat als een zorgleerkracht JIM wil worden? Mag de leerling je dan om 19u 's avonds bellen? Nee want dan ben ik niet aan het werk, dit is geen JIM.

Als je als hulpverlener alle jongeren verder zou opvolgen als JIM = oneindig. Zou volgens de spreker alleen maar mogelijk zijn in heel uitzonderlijke situaties. Dan moet er een serieuze klik zijn. Iedere hulpverlener komt wel eens een jongere tegen die echt in zijn hart kruipt. Dat kan natuurlijk niet met elke jongere, want dan ga je eraan kapot.

Stichting JIM traint hulpverleners om dit systeem te integreren in hun werking.

Hoe komt het dat JIM aanvaard wordt door de ouders? JIM probeert niet te vervangen, niet te veroordelen, maar mee te lopen. Samen lopen om de jongere op het juiste spoor te krijgen.

De stichting probeert ook om de JIM's onderling met mekaar in contact te brengen.

In bepaalde steden in Nederland wordt een protocol afgesloten dat de JIM ten allen tijde nog kan terugvallen op een hulpverlener.

Succesfactoren JIM:

- Ouder dan 18 jaar
- Geen biologische ouder (loyauteitsconflicten)
- Geen betaalde betrokkenheid heeft
- Niet onder hetzelfde dak woont
- Samen wil werken met de hulpverlening
- Geen geliefden
- Ouders gaan akkoord

In Nederland was er een discussie (Rotterdam) over gebruik van bewijs van goed gedrag en zeden. Professor heeft weerlegd op basis van kinderrechtenverdrag (professor stuurt artikel door).

JIM zelf krijgt geen opleiding.

In Antwerpen gaat er een organisatie getraind worden om met JIM te werken.

Wat bij een conflict tussen hulpverlener en JIM: is nog nooit gebeurd, soms ingewikkeld maar hulpverleners worden wel gecoacht om met hun eigen dilemma's om te gaan.

Wat zijn de belangrijkste conclusies uit de werkgroep?

- Meerwaarde om te werken met JIM!
- Andere kijk op HV: niet WAT? Maar WIE?
- De JIM/vertrouwenspersoon moet iemand zijn uit het netwerk van de jongere, geen (ex)-hulpverlener
- Bepaalde organisaties verwarren een goede nazorg (bv. wanneer een jongere de voorziening verlaat, nog eens op bezoek gaan) met de rol van JIM/vertrouwenspersoon. Dit onderscheid werd uitgeklaard tijdens de workshop.
- In plaats van een 1 op 1 relatie tussen HV'er en cliënt wordt er een triade uitgebouwd door de JIM mee te nemen in het traject.
- De rol van JIM opnemen zorgt ook voor erkenning en aanvaarding in de omgeving.
- De JIM ziet dit echt als een duidelijke meerwaarde voor haar leven/gezin

Welke knelpunten wil de werkgroep signaleren? En wat moet er eventueel zeker behouden of versterkt worden?

- Er werden een aantal vragen gesteld rond het formele karakter van de vertrouwenspersoon. Moet dit niet informeler (cf. JIM)?
- Is een uittreksel uit het strafregister echt nodig? Belangrijkste is dat deze persoon een goede JIM kan zijn, zelfs met een bepaalde problematiek of verleden.
- Het is belangrijk dat de vertrouwenspersoon/JIM altijd een hulverlener heeft om op terug te vallen. Daar worden best afspraken over gemaakt met de organisatie.
- Bij JIM worden de mentoren met mekaar in contact gebracht, om van mekaar te leren, ervaringen uit te wisselen.
- Hoe ga je op zoek naar een JIM? Welke methodieken zijn er voorhanden?
- Wat is de meerwaarde van het formaliseren van mentorschap als de jongere al zijn netwerk heeft?
- Geheimhoudingsplicht bij JIM?
- Kan je ook meerdere JIM's hebben? Lijkt belastend voor 1 persoon.
- Hoe komt het dat JIM aanvaard wordt door de ouders?
- Wat als het gezin de JIM niet wenst te aanvaarden?
- Wat bij een conflict tussen hulpverlener en JIM?

Heeft de werkgroep concrete suggesties om deze knelpunten aan te pakken? Of andere suggesties om de rechten van minderjarigen, ouders, netwerk verder waar te maken?

- Opleiding JIM
- Aanpassen van voorwaarden vertrouwenspersoon/formeel karakter?
- Geheimhoudingsplicht: dit wordt altijd afgestemd met de jongere, indien de jongere niet wenst dat iets gedeeld wordt met HV'er of ouders gebeurt dit niet.
- JIM zelf vindt het niet belastend, in tegendeel het is een duidelijke win-win waar beide partijen veel uit leren en uit halen.
- Aanvaarding van JIM door ouders/context: JIM probeert niet te vervangen, niet te veroordelen, maar mee te lopen. Samen lopen om de jongere op het juiste spoor te krijgen.
- Als JIM niet aanvaard wordt: dit moet meegenomen worden in de vraagstelling/HV. Wat zegt dit over het gezin? Waarom is dit zo? Wat ligt aan de basis?
- Wat bij een conflict tussen hulpverlener en JIM? Dit is nog nooit gebeurd, soms ingewikkeld maar hulpverleners worden wel gecoacht om met hun eigen dilemma's om te gaan.